

Tid: 09.30–10.50

RÄTTEN

Rådmannen Céline Holmberg (ordförande)

PROTOKOLLFÖRARE

Tingsnotarien Carl Sundberg

PARTER**Kärande**Per OLA Evert Hjelm, [REDACTED]
[REDACTED]*Närvarande*

Ombud: Juristerna Alexander Ottosson och Rikard Samuelsson

Centrum för rättvisa

Box 2215

103 15 Stockholm

*Närvarande***Svarande**

Staten genom Justitiekanslern

Box 2308.

103 17 Stockholm

Närvarande genom ombud

Ombud: Föredragandena [REDACTED]

*Närvarande***SAKEN**

Skadestånd

Målet ropas på och närvaron kontrolleras. Ola Hjelm uppger sin epost-adress och han har inga invändningar mot att tingsrätten framöver använder epost som det primära kommunikationsmedlet.

Ordföranden redogör kortfattat för målets bakgrund och syftet med dagens sammanträde.

Dok.Id 2063482

PostadressBox 8307
104 20 Stockholm**Besöksadress**

Scheelegatan 7

Telefon

08-561 654 10

E-post:stockholms.tingsratt.avdelning4@dom.se
www.stockholmstingsratt.se**Telefax****Expeditionstid**måndag – fredag
08:00–16:00

Ordföranden går tillsammans med parterna igenom målet, och parterna kompletterar och justerar respektive talan i enlighet med vad som framgår av processlägesöversikten, se bilaga.

Efter att ha hört parterna konstaterar ordföranden att det för närvarande saknas förutsättningar för att nå en förlikning.

MÅLETS FORTSATTA HANDLÄGGNING OCH TIDSPLAN

Det antecknas att parterna i dagsläget inte har någon synpunkt om huruvida målet bör avgöras av en eller tre domare.

I samråd med parterna upprättas följande tidsplan för målets fortsatta handläggning.

1. Käranden ska senast den **1 oktober 2019** inkomma till tingsrätten med yttrande över protokollet från sammanträdet för den muntliga förberedelsen inklusive processlägesöversikten (se bilaga) samt inkomma med samlad och slutlig bevisuppgift (se nedan om bevisuppgiften).
2. Svaranden ska senast den **22 oktober 2019** inkomma med yttrande över protokollet från sammanträdet för den muntliga förberedelsen, processlägesöversikten (se bilaga) och motpartens yttrande enligt punkten 1, samt inkomma till tingsrätten med samlad och slutlig bevisuppgift (se nedan om bevisuppgiften).
3. Förberedelsen avslutas den **10 december 2019** i enlighet med 42 kap. 15 a § rättegångsbalken. En part får därefter åberopa en ny omständighet eller ett nytt bevis endast om parten gör sannolikt att han har haft en giltig ursäkt att inte åberopa omständigheten/beviset tidigare eller om målets prövning inte fördröjs i någon väsentlig mån om åberopandet tillåts.

4. Tid för huvudförhandling bokas med parterna till den **4 februari 2020**.

Parterna kallas muntligen till huvudförhandling kl. 09.30 tisdag den 4 februari 2020 i tingsrättens lokaler, att inställa sig personligen eller genom ombud vid äventyr av tredskodom. Part som ska höras ska dessutom infinna sig personligen vid huvudförhandlingen vid äventyr av tredskodom. Dessa kallelser är härmed delgivna och ytterligare kallelser kommer inte att skickas.

Bevisuppgifterna ska innehålla:

- bevistema för muntliga och skriftliga bevis,
- adresser till åberopade förhörspersoner,
- förhörstema för varje förhörsperson, samt
- uppgift om den beräknade tidsåtgången för varje förhör, inklusive motförhör.

Parterna åtar sig att senast en vecka för huvudförhandlingen inkomma till tingsrätten med pärmar (tre exemplar) innehållande den skriftliga bevisningen.

Denna tidsplan har bestämts i samråd med parterna. Anstånd kommer därför inte att beviljas utan särskilda skäl.

Som ovan,

Carl Sundberg

Protokollet uppvisat/

PARTER

Kärande	Svarande
Ola Hjelm, [REDACTED] [REDACTED]	Staten genom Justitiekanslern Box 2308, 103 17 Stockholm
Ombud: Juristen Rikard Samuelsson Juristen Alexander Ottosson Centrum för rättvisa Box 2215 103 15 Stockholm	Ombud: Företräds av föredragandena [REDACTED]

SAKEN

Skadestånd

BAKGRUND

Den 3 maj 2010 förvärvade Ola Hjelm fastigheten [REDACTED] i Norrtälje kommun. Fastighetens ytterkant är belägen ca 120 meter från närmaste strandlinje till sjön Sparren. Mellan fastigheten och strandlinjen löper länsväg 971, med en högsta tillåten hastighet om 70 km/h. Området mellan länsvägen och strandlinjen består av åkermark och ett tätbevuxet vassområde. Ett beslut om utvidgat strandskydd för området där fastigheten är belägen fattades den 18 oktober 1977 (ursprungligen den 25 juni 1975). Länsstyrelsen omprövade tidigare beslut den 3 juni 1999 och bekräftade att strandskyddet skulle vara utvidgat bl.a. på denna fastighet. Ola Hjelm avsåg att uppföra ett hus för bostads- och ateljéändamål. Genom beslut den 13 december 2007 hade kommunen beviljat den tidigare fastighetsägaren strandskyddsdispens och lämnat ett positivt förhandsbesked för uppförande av ett hus på fastigheten. Ola Hjelm sökte bygglov i oktober 2010. Kommunen avlog dock bygglovsansökan med motiveringen att det planerade huset inte skulle passa in i området. Ola Hjelm lämnade därför in en ny bygglovsansökan med nya ritningar, vilken kommunen beviljade den 28 juni 2011.

Vid tidpunkten då Ola Hjelm beviljades bygglov hade den tidigare medgivna strandskyddsdispensen emellertid löpt ut. Han ansökte därför om ny dispens, vilken kommunen beviljade den 11 oktober 2011. Sedan länsstyrelsen överprövat kommunens beslut att ge Ola Hjelm strandskyddsdispens upphävde länsstyrelsen i

Dok.Id 2060644

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Scheelegatan 7

Telefon
08-561 654 10

E-post:
stockholms.tingsratt.avdelning4@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

beslut den 16 april 2012 dispensen. Ola Hjelm överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen, som avtog Ola Hjelm överklagande. Ola Hjelm överklagade domen till Mark- och miljööverdomstolen, som den 23 januari 2013 beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

Den 26 mars 2013 ansökte Ola Hjelm på nytt om förlängning av bygglov och förnyad strandskyddsdispens. Den 17 januari 2014 beviljade kommunen Ola Hjelm bygglov. Kommunen avtog hans ansökan om strandskyddsdispens. Ola Hjelm överklagade kommunens beslut till länsstyrelsen, som i beslut den 18 augusti 2015 avtog överklagandet. Ola Hjelm överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen, som då medgav strandskyddsdispens. Mark- och miljödomstolens dom vann laga kraft den 15 juli 2016.

Parallellt med att Ola Hjelm drev processen om strandskyddsdispens framställde han i maj 2013 ett klagomål till Europadomstolen. Europadomstolen kommunicerade Ola Hjelm klagomål med den svenska regeringen. Ola Hjelm återkallade klagomålet efter att mark- och miljödomstolen beviljat honom strandskyddsdispens.

Den 16 september 2014 beslutade länsstyrelsen att det område inom vilket Ola Hjelm fastighet var belägen även fortsättningsvis skulle omfattas av utvidgat strandskydd. Sedan Ola Hjelm överklagat länsstyrelsens beslut till regeringen beslutade regeringen den 6 oktober 2016 att hans fastighet skulle undantas från strandskyddförordnandet.

Den 13 februari 2018 sålde Ola Hjelm fastigheten för 750 000 kr.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Kärande	Svarande
<u>Kapitalbelopp</u> Ola Hjelm yrkar ersättning med 115 438 kr, varav: - 62 500 kr avser ombudskostnader, - 2 938 kr avser kostnaden för ansökningsavgift, samt - 50 000 kr för ideell skada.	Bestrids. - Staten godtar att Ola Hjelm haft utlägg för ombudskostnader med 62 500 kr. - För det fall skadeståndsskyldighet föreligger godtar staten ett belopp om 2 938 kr för ansökningsavgift. - Inget belopp avseende ideell skada kan godtas.

<p><u>Ränta</u> Enligt 4 § fjärde stycket och 6 § räntelagen (1975:635) från 10 april 2019 (dag för delgivning av ansökan om stämning) till dess betalning sker.</p>	<p>Godtar sättet att beräkna ränta som skäligt i sig.</p>
<p><u>Rättegångskostnader</u> Ola Hjelm begär ersättning för rättegångskostnader med belopp som senare kommer att anges.</p>	<p><u>Rättegångskostnader</u> Staten begär ersättning för rättegångskostnader med belopp som senare kommer att anges.</p>

RÄTTSAKTA – GRUNDER OCH BESTRIDANDEGRUNDER

	Kärande	Svarande
1	<p>Staten har under perioden den 16 april 2012 till och med den 14 juli 2016 överträtt Ola Hjelmns egendomsskydd, detta genom att Ola Hjelm inte beviljats strandskyddsdispens avseende fastigheten [REDACTED], trots att fortsatt strandskydd var en oproportionerlig inskränkning i hans rätt att använda fastigheten.</p> <p>Underlåtenhet att göra en proportionalitetsprövning i det enskilda fallet innebar att Ola Hjelmns rätt att använda fastigheten inskränktes i strid med bestämmelserna i regeringsformen och Europakonventionen. Därmed ska skadestånd, i första hand, ges ut med stöd av 2 kap. 15 § första stycket regeringsformen samt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen.</p>	<p>Förnekas. Staten har inte överträtt egendomsskyddet i regeringsformen eller Europakonventionen. Det finns inte rätt till skadestånd enligt regeringsformen.</p> <p>Staten bestrider att länsstyrelsens och domstolarnas handläggning av ärendena och bedömning av sakfrågan inneburit en inskränkning av egendomsskyddet. Det gäller även i fråga om den proportionalitetsbedömning som Ola Hjelm menar att länsstyrelsen och domstolarna underlåtit att göra. Avseende bevisuppgiften under punkt 6.1 i yttrandet från käranden (se akt.bil. 31) kan staten enbart vitsorda vad som står i domen och det underlag som den domen grundade sig på. Det kan inte vitsordas att länsstyrelsen eller domstolarna hade kommit till samma</p>

		slutsats om man gjort en motsvarande proportionalitetsbedömning redan i första processen.
2	I andra hand görs gällande att länsstyrelsen och Mark- och miljödomstolen gjort sig skyldiga till fel och försummelse vid myndighetsutövning då de underlåtit att med konventionskonform tolkning göra en proportionalitetsbedömning och kommit fram till att strandskyddsdispens inte skulle meddelas, varför skadeståndsskyldighet finns med stöd av 3 kap. 2 § skadeståndslagen.	Bestrids. Det föreligger varken fel eller försummelse i detta fall, inte heller med en konventionskonform tolkning. Även om tingsrätten skulle finna att det rör sig om en överträdelse så har man följt gällande bestämmelser och då kan det inte göras gällande att det föreligger fel och försummelse vid myndighetsutövningen. För ersättningsskyldighet enligt 3 kap 2 § SkstL krävs mer än att det är fråga om en avvikande bedömning.
3	I tredje hand görs gällande att skadeståndsskyldighet finns direkt med Europakonventionen som grund eftersom staten har underlåtit att tillhandahålla ett effektivt rättsmedel, genom vilken Ola Hjelm har kunnat få rätt till att använda sin fastighet. Något krav på oaktsamhet finns inte.	Det bestrids att staten överträtt konventionen genom att inte tillhandahålla effektiva rättsmedel. En överträdelse, på sätt som påstås, kan inte pågå under en pågående rättsprocess.
BERÄKNINGSGRUNDER AVSEENDE SKADESTÅND		
	Kärande	Svarande
4	Genom överträdelsen har staten orsakat Ola Hjelm såväl ren förmögenhetsskada som ideell skada. Den rena förmögenhetsskadan består av: ombudskostnader som tillkom i samband med Ola Hjelm överklagande av länsstyrelsens beslut den 16 april 2012, d.v.s. vid prövningen av den första dispensansökan, och den ansökningsavgift han betalade i	Bestrids. Ola Hjelm har inte lidit någon ren förmögenhetsskada i form av ombudskostnader. Det framgår inte att Ola Hjelm yrkat ersättning för sina rättegångskostnader vare sig i mark- och miljödomstolen eller i Mark- och miljööverdomstolen. Det får anses uteslutet att han skulle få ersättning utan att ens ha begärt det. Även om Ola Hjelm framställde ett yrkande om ersättning för rättegångskostnader är det inte sannolikt att han hade fått någon

	samband prövningen 2014. Ombudskostnaderna är en direkt följd av överträdelsen av hans egendomsskydd och har varit nödvändiga för att undanröja den otillåtna inskränkningen i hans äganderätt.	ersättning vid framgång i målet i sak. En part har nämligen inte rätt till ersättning för rättegångskostnader i miljömål som överklagats till mark- och miljödomstol.
5	Överträdelsens art och omständigheterna i övrigt gör att Ola Hjelm även har rätt till ideellt skadestånd med 50 000 kr. Beräkningen av det ideella skadeståndet grundar sig på den vanmakt och stress som Ola Hjelm utsattes för med anledning av dels den utdragna processen dels att fastigheten förlorade stora delar av sitt marknadsvärde.	Bestrids. Rätt till ideellt skadestånd saknas. Därutöver görs det gällande att en överträdelse kan gottgöras genom ett erkännande. Det har redan avhjälpits i två fall, dels genom beslutet om dispens, dels genom att det utvidgade strandskyddet har upphävts. Om ett erkännande kommer till behöver ideellt skadestånd inte ges ut. Om tingsrätten skulle anse att egendomsskyddet i Europakonventionen överträtts anser staten att ett erkännande av överträdelsen är tillräckligt som kompensation för den ideella skada som Ola Hjelm påstås ha lidit. Staten kan inte vitsorda att fastigheten har förlorat stora delar av sitt marknadsvärde.

PRELIMINÄR BEVISUPPGIFT

Kärande	Svarande
Skriftlig: Se aktbil. 3, förordnande om strandskydd. Se aktbil. 4, beslut om strandskyddsdispens m.m.. Se aktbil. 5, ansökan om bygglov. Se aktbil.6, beslut om beviljat bygglov. Se aktbil. 7, ansökan om strandskyddsdispens.	Skriftlig:

<p>Se aktbil. 8, beslut om strandskyddsdispens.</p> <p>Se aktbil. 9, beslut om upphävd strandskyddsdispens.</p> <p>Se aktbil. 10, dom ang. överklagande av upphävd strandskyddsdispens.</p> <p>Se aktbil. 11, beslut att inte meddela prövningstillstånd.</p> <p>Se aktbil. 12, ansökan om bygglov och strandskyddsdispens.</p> <p>Se aktbil. 13, beslut om beviljat bygglov och nekad strandskyddsdispens.</p> <p>Se aktbil. 14, beslut om överklagande av nekad strandskyddsdispens.</p> <p>Se aktbil. 15, dom som beviljar strandskyddsdispens.</p> <p>Se aktbil. 16, klagomål till Europadomstolen.</p> <p>Se aktbil. 17, Kommunikering till regeringen, Europadomstolen.</p> <p>Se aktbil. 18, beslut om utvidgat strandskydd, Länsstyrelsen i Stockholm 16 september 2014.</p> <p>Se aktbil. 19, beslut om upphävt strandskydd, regeringen 6 oktober 2016.</p> <p>Se aktbil. 20, fakturaunderlag avseende ombudskostnader.</p> <p>Se aktbil. 21, fakturaunderlag avseende ansökan bygglov och strandskyddsdispens.</p>	
Muntlig:	Muntlig:

Partsförhör under sanningsförsäkran med Ola Hjelm (åberopas till styrkande av att yrkandet avseende ersättning för ideell skada är skäligt).	
--	--